

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/34648-32
Saksbehandler Tanja Øverland

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for næring, kultur og miljø	27.11.2025
Fylkesutvalget	02.12.2025

Regional vannforvaltningsplan for Agder vannregion 2028-2033 - Planprogram og Hovedutfordringer

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Fylkesutvalget vedtar planprogram og hovedutfordringer for Agder vannregion.
2. Fylkesutvalget vedtar planprogram og hovedutfordringer for Vest-Viken.
3. Fylkesutvalget vedtar planprogram og hovedutfordringer for Rogaland.

Vedlegg

Vedlegg 1_Planprogram Agder vannregion 2028-2033

Vedlegg 2_Hovedutfordringer_Agder vannregion 2028-2033

Vedlegg 3_Planprogram Vest-Viken

Vedlegg 4_Hovedutfordringer Vest-Viken

Vedlegg 5_Endelig forslag til Planprogram for Rogaland vannregion 2028-2033

Vedlegg 6_Endelig forslag til Hovedutfordringer Rogaland vannregion 2028-2033

Sammendrag

Fylkeskommunedirektøren legger fram *planprogram* og *hovedutfordringer* for revisjon av regional vannforvaltningsplan (2028-2033) for Agder, Vest-Viken og Rogaland vannregioner, til endelig behandling.

Frem mot utgangen av 2027 skal de gjeldende vannforvaltningsplanene med tilhørende dokumenter for hver vannregion revideres. For Agder fylke gjelder vannforvaltningsplanene for Agder vannregion, Vestfold-Telemark vannregion og Rogaland vannregion.

Planprogram og hovedutfordringsdokumentet for Agder vannregion var på offentlig høring fra 1. januar til 30. juni 2025. Alle høringsinnspill er gjennomgått og behandlet i Vannregionutvalget (VRU) til Agder vannregion og planprogram og hovedutfordringsdokumentet er oppdatert i henhold til VRU sin omforente innstilling.

Planprogrammet gir rammene for arbeidet med oppdatert regional plan for vannforvaltning. Hovedutfordringsdokumentet gir oversikt over miljøtilstand, status for gjennomføring av tiltak og måloppnåelse, samt oversikt over påvirkninger og hovedutfordringer for vannmiljøet

For å sikre en helhetlig og koordinert prosess, legges det opp til at fylkene som inngår i samme vannregion fatter likelydende vedtak. Dette skal danne et tydelig og felles grunnlag for det videre arbeidet, gjennom et enhetlig planprogram og hovedutfordringsdokument

Planprogram og dokument om hovedutfordringer for Agder vannregion skal behandles i de berørte fylkeskommunene før oversendelse til Miljødirektoratet innen 1. januar 2026.

Saksopplysninger

Rent vann er en grunnleggende forutsetning for alt liv, og avgjørende for menneskers livsvilkår og samfunnsutvikling. Vannforvaltningsplanene er viktige verktøy for å nå miljømålene for vannet vårt, men de bidrar også til å oppfylle flere andre samfunns mål, som rent og trygt drikkevann, god badevannskvalitet, attraktive bolig- og rekreasjonsområder, god folkehelse, bevare biologisk mangfold, trygg sjømat, reiseliv og turisme, lokal verdiskaping og næringsutvikling. Vannforvaltningsarbeidet bidrar også til å oppfylle flere av FNs bærekraftsmål, for eksempel;

- Mål nr. 6 (Om bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og sanitærforhold).
- Mål nr. 14 (Livet i havet).
- Mål nr. 15 (Livet på land).
- Mål nr. 17 (Samarbeid for å nå målene).
- Mål nr. 13 (Tilpasning til klimaendring).
- Mål nr. 11 (Bærekraftige byer og lokalsamfunn).
- Mål nr. 2 (Utrydde sult).

Menneskelig aktivitet og klimaendringer påvirker elver, kystområder og grunnvann. Arbeidet med vannforvaltning gjennom [EUs vanddirektiv](#) pågår over hele Europa, og dette arbeidet er essensielt for å sikre god miljøtilstand i våre elver, kystområder og grunnvann i fremtiden.

[Vannforskriften](#) gir rammene for vannforvaltning i Norge, setter miljømål for alt vann, og beskriver hvordan forvaltningen skal organiseres. Målet er å beskytte, forbedre og restaurere vassdrag, kystvann og grunnvann for å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand. Helhetlig vannforvaltning baseres på nedbørfeltgrenser i stedet for administrative grenser, og deler arealene inn i vannregioner og lokale vannområder.

Gjeldende regionale vannforvaltningsplaner:

Helhetlig vannforvaltning baseres på nedbørfeltgrenser i stedet for administrative grenser. Basert på nedbørfeltgrensene deles arealene inn i vannregioner og lokale vannområder. Agder vannregion består av nesten hele Agder fylke, deler av Telemark fylke og litt av Rogaland Fylke (se Figur 1). Regionen er delt inn i 7 vannområder.

For hver vannregion utarbeides en regional vannforvaltningsplan med tiltaksprogram, som oppdateres hvert sjette år for å komme et steg nærmere for å nå miljømålene. De regionale vannforvaltningsplanene gjelder for alle fylker innenfor den enkelte vannregionen. Agder fylkeskommune har arealer i tre vannregioner: Vest-Viken, Agder og Rogaland og derfor gjelder vannforvaltningsplanene til alle disse 3 vannregionene med deres tilhørende dokumenter for Agder. De gjeldende regionale vannforvaltningsplanene ble godkjent av Klima- og miljødepartementet 31. okt. 2022 og gjelder frem til utgangen av 2027.

Disse er:

- Regional vannforvaltningsplan (2022 – 2027) for Agder vannregion
- Regional vannforvaltningsplan (2022 – 2027) for Vestfold og Telemark vannregion
- Regional vannforvaltningsplan (2022 – 2027) for Rogaland vannregion

Revidering av vannforvaltningsplanene

Siden Vestfold og Telemark vannregion, Innlandet vannregion og Viken vannregion er avviklet, og Vest-Viken vannregion er reetablert, skal det utarbeides en regional vannforvaltningsplan for Vest-Viken vannregion for planperioden 2028-2033. Denne vil for Agder sin del erstatte dagens plan for Vestfold og Telemark vannregion. Gjeldende regionale planer for vannforvaltning i Agder vannregion, i Vest-Viken vannregion og Rogaland vannregion skal nå oppdateres for planperioden 2028-2033.

Planprosessen og framdriften følger nasjonale føringer og fastsatte rammer i forskrift om ramme for vannforvaltning og følger den nasjonale framdriftsplanen for vannforvaltningsarbeidet for perioden 2022-2027 som er vist i figur 1.

Rammeplan for vannforvaltningsarbeidet 2022-2027

Versjon 6. februar 2024

Oppfølging av tiltakene som er foreslått i vedtatt og godkjent regional vannforvaltningsplan er en løpende oppgave:

Videre styrking av kunnskapsgrunnlaget er en løpende oppgave:

Figur 1: Nasjonal rammeplan med hovedfaser for vannforvaltningsarbeidet i perioden 2022-2027.

Agder fylkeskommune er vannregionmyndighet for Agder vannregion og har ansvar for koordineringen av plan- og prosessarbeidet i hele vannregionen. Arbeidet skjer i samarbeid med vannregionutvalget (VRU) for Agder, som består av berørte myndigheter

på regionalt og lokalt nivå. Enighet om plandokumentene for Agder vannregion oppnås i vannregionutvalget før politisk behandling i fylkeskommunene.

Planprogram og hovedutfordringer:

Planprogram og hovedutfordringsdokumenter skal ligge til grunn for revidering av vannforvaltningsplanen, tiltaksprogrammet og handlingsprogrammet i årene 2028 - 2033.

Planprogrammet beskriver formålet med planarbeidet, hvordan prosessen fram mot oppdatert plan skal gjennomføres og temaer som skal få forsterket oppmerksomhet i kommende planperiode.

Hovedutfordringsdokumentene gir en oversikt over miljøtilstand, status for tiltaksgjennomføring og hvilke av de menneskeskapte påvirkningene som har størst påvirkning på vannmiljøet. Dette er utfordringer som skal settes på dagsorden og arbeides videre med ved revidering og oppfølging av de regionale planene og tiltaksprogrammene.

Omtale av aggregerte forhold på vannregionnivå gir ikke alltid en tilstrekkelig beskrivelse av bredden av utfordringene innenfor en vannregion. Et viktig grunnlag for vannregionenes hovedutfordringer er derfor underlagsdokumenter om hovedutfordringer i de enkelte vannområdene. Disse er publisert på vannområdene sine sider på vannportalen.

Forslag til planprogram og hovedutfordringsdokumentet for regional vannforvaltningsplan for Agder, Vest-Viken og Rogaland vannregioner 2028 – 2033 var på offentlig høring fra 1.januar til 30. juni 2025.

Endring av høringsperioden for vannforvaltningsplanen

Klima- og miljødepartementet vedtok 5. november å utsette høringsperioden for de regionale vannforvaltningsplanene med fire måneder. Ny høringsperiode blir i fra 1. november 2026 til 31. april 2027.

Den nasjonale rammeplanen for arbeidet med vannforvaltning 2022–2027 (figur 5) og medvirkningsplanen (tabell 3) i planprogrammet for perioden 2028–2033 vil bli oppdatert slik at de samsvarer med den nye høringsperioden. Oppdatert planprogram ettersendes til orientering til hovedutvalg for næring, kultur og miljø samt fylkesutvalget

Vurderinger

De regionale planene har til nå utløst aktivitet for å forbedre vannmiljøet, men mange tiltak gjenstår og flere vannforekomster risikerer å ikke nå miljømålene. Å utarbeide vannforvaltningsplaner for helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vann er derfor svært viktig.

Som regional planmyndighet spiller fylkeskommunen en viktig rolle i vannforvaltningen. Fylkeskommunen setter strategisk retning, mobiliserer og samordner kommuner og regionale myndigheter. I tillegg koordinerer fylkeskommunen på tvers av sektorer.

I arbeidet med å oppdatere planprogram og hovedutfordringer har Agder fylkeskommune samarbeidet med ulike forvaltningsnivåer og sektorer i hele vannregionen. Det har vært flere møter, og både sektormyndigheter og private aktører har bidratt med innspill til planprogrammet og hovedutfordringsdokumentet. Dokumentene er utarbeidet med forankring og omforent enighet i Vannregionutvalget (VRU), der både politiske aktører, statlige myndigheter og lokale sektorer har vært involvert i prosessen. Forslagene til plandokumenter er et resultat av samarbeid mellom flere aktører og er godkjent av vannregionutvalget, noe som gir et godt grunnlag for det videre planarbeidet.

De regionale vannforvaltningsplanene skal gjelde for flere fylker, og det er derfor en fordel at fylkeskommunene fatter like vedtak. Fylkeskommunedirektøren anbefaler å vedta planprogrammene og hovedutfordringsdokumentene og oversende dette til Miljødirektoratet.

Om høringen i Agder:

Det kom inn innspill fra totalt 27 parter med til sammen 150 – 160 ulike innspill til planprogrammet og fra ca 12 parter med til sammen ca. 90 innspill til hovedutfordringsdokumentet. Samlet kom det innspill fra:

- 8 fra kommuner
- 12 fra statlige og regionale sektormyndigheter
- 9 fra nærings - eller interesseorganisasjoner
- 3 innsendere var frivillige organisasjoner

Alle innspill er gjennomgått og det er gjennomført avklaringsmøter med relevante sektormyndigheter som Miljødirektoratet, NVE, Statsforvalteren og Mattilsynet om det som gjelder innspill som berører deres sektoransvarsområder eller innspill fra dem.

Omtrent 40 innspill har ført til konkrete endringer i planprogrammet, som justering av tekst eller presiseringer. I tillegg er det lagt til et delkapittel 3.9 «kyst» under kapittel 3 «Tema som bør få forsterket oppmerksomhet i planperioden» som følge av mange innspill som omhandlet kystvann i Agder.

Omtrent 15 innspill førte til konkrete endringer i hovedutfordringsdokumentet. Blant annet har «fremmede arter» blitt endret til å ikke fremmes som egen utfordring i tabell 13, men omtales under relevante hovedutfordringer; «urban utvikling og «turisme og «rekreasjon». Også plastforurensning, klimaendringer, krypsiv og lurv er tema som er flyttet til «andre påvirkninger».

Vannregionutvalget i Agder behandlet forslag til planprogram og hovedutfordringer for revisjon av regional vannforvaltningsplan (2028-2033) den 23. september 2025. Vannregionutvalget sluttet seg plandokumentene, med de endringene som ble vedtatt i møtet.

Om høringen i Vest-Viken:

Planprogram og hovedutfordringer for Vest-Viken vannregion var på høring i tidsrommet 1-januar til 30. Juni 2025.

Totalt kom det inn 27 høringssvar med til sammen 150 – 160 ulike innspill til planprogrammet og 12 høringssvar med over 90 innspill til hovedutfordringsdokumentet i Vest-Viken. Samlet kom det innspill fra:

- 11 innsendere var kommuner
- 10 innsendere var statlige og regionale sektormyndigheter
- 10 innsendere var nærings - eller interesseorganisasjoner
- 5 innsendere var frivillige organisasjoner
- 2 innsendere var privatpersoner

Etter høringsperioden ble de innkomne høringsinnspillene gjennomgått. For å tydeliggjøre roller og oppgaver ble det gjort flere endringer i planprogrammet. Det er også blitt gjort endringer som tydeliggjøring/justering av tekst i begge dokumenter. Forslag til oppdatert planprogram og hovedutfordringer ble behandlet i vannregionutvalget for Vest-Viken den 25. september 2025.

Om høringen i Rogaland:

Planprogrammet og hovedutfordringer for Rogaland vannregion var på høring i tidsrommet 1. januar til 30. juni 2025.

I Rogaland vannregion ble det gjennomført høringsmøter i de fire vannområdene Dalane, Jæren, Haugaland og Ryfylke. I tillegg ble det holdt et åpent regionalt høringsmøte. I dette møtet var deltakerne fra Regional referansegruppe invitert.

Det kom inn totalt 29 høringsinnspill innen fristen fra hhv. kommuner, statlige sektormyndigheter, interesseorganisasjoner, næringsinteresser og innbyggere. Det kom også inn et innspill etter fristen. Samlet kom det inn innspill fra:

- 8 fra kommuner
- 8 fra statlige og regionale sektormyndigheter
- 9 fra nærings - eller interesseorganisasjoner
- 3 fra frivillige organisasjoner
- 2 fra privatpersoner

På bakgrunn av høringsinnspillene ble det tydeliggjort og beskrevet bedre grunnlaget for revisjon av plan, opplegget for medvirkning, ansvar og organisering, samt oppdatert dokumentene i henhold til nye nasjonale føringer og stortingsvedtak.

Det ble også gjort en vesentlig endring i planprogrammet med ny og omarbeidet tekst i kapittel 3 "*Tema som bør få økt oppmerksomhet i planperioden*", der *kyst og fjord* ble foreslått som nytt tema. Videre ble det innarbeidet et nytt delkapittel "*Styrke rammer og forutsetninger for helhetlig vannforvaltning i vannregionen*", som er ment å sikre ivaretagelse av mange av høringsinnspillene som er knyttet til ressurser og finansiering, formidling, virkemidler, medvirkning og kunnskapsgrunnlag.

Vannregionutvalget i Rogaland behandlet planprogram og hovedutfordringsdokument den 13. oktober 2025. Vannregionutvalget stilte seg bak plandokumentene, med henvisning til endringer som ble foreslått i møtet.

Oppsummert om planprogram og hovedutfordringer i Agder, Vest- Viken og Rogaland vannregioner:

Forslagene til planprogrammer og hovedutfordringsdokumenter er behandlet og godkjent av vannregionutvalget i de respektive vannregionene.

Agder fylkeskommune har ansvar for å sende plandokumentene til endelig godkjenning til Miljødirektoratet innen 1. jan 2026.

Regionplan Agder 2030

Planprogram og hovedutfordringsdokumenter er dokumenter som ligger til grunn for revidering av vannforvaltningsplanen, tiltaksprogrammet og handlingsprogrammet i årene 2028 - 2033. Dokumentene er ledd i å nå bærekraftig bruk av vannet vårt i Agder vannregion i tråd med Vannforskriften.

Formålet med vannforskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene. En helhetlig og bærekraftig vannforvaltning er i tråd med de overordnede målsettingene i regionplanen og FNs bærekraftsmål

Regionplan Agder 2030 har fem satsingsområder:

- Attraktivt og miljøvennlig Agder
- Bærekraftig verdiskaping

- Utdanning, kompetanse og deltagelse
- Mobilitet
- Kultur

Revidering av vannforvaltningsplanen bidrar til målet om et attraktivt og miljøvennlig Agder. God forvaltning av vannressursene – fra fossefall og elver til bekker og kystområder – er avgjørende for både naturmangfold, friluftsliv og livskvalitet. Agder kan gå foran i arbeidet med bærekraftig verdiskaping knyttet til vann.

Vannforvaltning er også viktig for barn og unge. Rent vann og levende vannmiljø gir grunnlag for naturopplevelser som for eksempel fiske, krabbefangst og laksetrapper – aktiviteter som er verdifulle i en stadig mer digital hverdag. Og det er også viktig å ivareta et levende vannmiljø som ressurs også for fremtidige generasjoner.

Økonomiske konsekvenser

Agder fylkeskommune mottar en ramme på 850 000 kroner fra staten til plan- og prosessarbeid knyttet til den regionale vannforvaltningen og 2 100 000 kroner til organisering og arbeidet i vannområdene i Agder vannregionen.

Eventuelle kostnader for fylkeskommunen knyttet til gjennomføring av tiltak må følges opp gjennom fylkeskommunens budsjettbehandling.

Oppdaterte vannforvaltningsplaner og tiltaksprogram er sentrale verktøy for å forbedre vannmiljøet. De bidrar både til å nå miljømålene i vannforskriften og til å ivareta viktige brukermål i vannregionene. Gjennom restaurering, forebygging og beskyttelsestiltak styrkes både den økonomiske og sosiale bærekraften. Tiltakene gir gevinster som for eksempel bedre beskyttelse av drikkevannskilder, rent badevann, bevaring av artsmangfold i vannmiljøet. Dette har positiv effekt på folkehelse og livskvalitet, og reduserer på sikt kostnader knyttet til vannforsyning, forurensning, flomvern, beredskap og uønskede hendelser.

Konklusjon

Som et ledd i prosessen med rullering av vannforvaltningsplanen med dets tilhørende dokumenter, vurderes planprogram og hovedutfordringer å være viktige grunndokumenter.

Fylkeskommunedirektøren anbefaler å vedta planprogram og hovedutfordringsdokumentet for Agder vannregion, planprogram og hovedutfordringer for Vest-Viken vannregion og planprogram og hovedutfordringer for Rogaland vannregion og sende over dokumentene til godkjenning til Miljødirektoratet innen 1. januar 2026.

Kristiansand, 11.11.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

fylkesdirektør